

Mitől kriminális a kerámia?

A CRIMINAL CRAFT CSOPORT DEBÜTÁLÁSA A FISE GALÉRIÁBAN

A Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület (FISE) a kényszerű három hónapos és egyhetes bezárás után egy igazán nagy volumenű kiállítással, egy úttörő, kilenctagú csoport bemutatkozásával nyitott a nyáron.

A kiállítóteret birtokba vevő vadonatúj és meghökkentő nevű szakmai közösség kialakulása a közös alma materben indult. A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem kerámiaműhelyeiben már nyolc éve elkezdett formálódni valami, ami mostanra egy logikus végpontban vált láthatóvá és megfoghatóvá: ez a Criminal Craft. Egykori BA- és MA-képzésben részt vevő diákok határozott kezdeményezése, melyben sokféle szándékot és igényt

igyekeznek egyesíteni, reagálva múltira, jelenre és jövőre, szakmai alapossággal kilépve a szakma kereteiből. A hallgatók tanulmányaik során nemcsak az agyaggal ismerkedtek meg, hanem egymással is. Barátságok és kollegiális kapcsolatok születtek, mindennek pedig tökéletes terepet biztosított az egyetemi stúdió falain kívül a verőcei Gorka Géza Kerámiamúzeum. A kemencében a tárgyakat a tűz formálja, a tűzzel pedig egy jó keramikusnak tudni kell bánni – a fatüzelésű technika esetében pedig több keramikusra is szükség van. A fatüzelésű kurzusok során Kádasi Éva és Kemény Péter keramikusművészek vezetésével (a tradicionális

Criminal Craft című kiállítás (részlet). NAGY Boglárka: **Stuck together series 01** (az előtérben)

The Criminal Craft show (exhibition photo). Boglárka NAGY: **Stuck together series 01** (in the foreground) | FISE Galéria, Budapest, 2020

Fotó: Kránitz Tibor

technikák és a keleti mázak megismerése mellett) kialakult az a csapatmunka, mely jelen csoportosulásnak az egyik alappillére.

2019-ben, a tavaszi szezon kezdetével a tagok „önjáróvá” váltak, és hasznosítva a mestereiktől tanultakat, saját maguk kezdtek el égetéseket lebonyolítani Verőcén, végül a májusi diplomamunkák kiégetése adta meg a kezdő löketet, és világított rá arra, hogy a közös tevékenységet az egyetemi évek után is folytatni kell. A folyamatos beszélgetések, ötletelések és konstruktív viták szinte észrevétlenül formálták az egyes egyéneket csoporttá, a diákokat kollégákká. Ennek első változata a VSG elnevezésű csoportjuk volt. Mivel a Verőcén végzett munka és a fatüzelés nem egész éves program, illetve a tagokat sem kizárólag ez a technika izgatja, szükséges volt egy központi közös műhelyt is kialakítani a belvárosban, ahol a mindennapi munka folytatódhat. Erre szolgált a részben a VSG tagjai által alapított Kinizsi Stúdió, amely immár a Criminal Craft székhelye.

Az természetes, hogy az egyetemi barátságok kitarthatnak diplomázás után is, ezért a Criminal Craft esetében fontos kérdés, hogy mit jelenthet egy ilyen összefogás a szakmai munka szempontjából, mit adhatnak egymásnak a tagok, és mit nyerhet vele a befogadó. Ez azért sem egyszerű, mert a csapat alapvető célja, hogy mindenkit szabadon hagy kibontakozni, kézműves- és gyári technikák ugyanúgy jelen lehetnek. A szobrászat, funkcionális tárgyak és képzőművészeti koncepciók jól megférnek egymás mellett (ezek manapság amúgy is gyakran összemosódnak), és persze fontosak a mai kor technológiai innovációi is. Mindenki más hangvételt képvisel, így esetükben inkább egy alkotói közösségről beszélhetünk, mintsem egy manifesztum mögé felsorakozó művészcsoportról. Itt keresendő a névválasztás mikéntje is: kilépni a keretekből, kitágítani azokat, tiszteletben tartva a régit, közben kortársnak és nyitottnak lenni. Az agyag dominál, de azon túl semmi más. Emellett a „criminal” jelző másra is utalhat. A „craft”,

Criminal Craft című kiállítás (részlet). KOVÁCS Máté: Fatüzes vázasorozat (az előtérben) és FARKAS Gabriella: Landscapes (a háttérben)
The Criminal Craft show (exhibition photo). Máté KOVÁCS: Wood-fired vase series (in front) and Gabriella FARKAS' Landscapes (at the back)
FISE Galéria, Budapest, 2020

Fotó: Kránitz Tibor

a „kézművesség” szó ma több dolgot is jelenthet, de a tagok megfigyelése alapján leginkább nem azt, amit szerintük kellene. A hagyományörzéstől a DIY- (do it yourself) termékeken át a kommersz „cuki” designig a kézműves címke jól csenghet és jól eladható. Ezzel párhuzamosan a tömegtermelési technikák pont azokat az alkotókat sodorják a perifériára, akik úgy törekednek magas minőségre, hogy ragaszkodnak a kézzel való alkotáshoz. A Criminal Craft ezzel a trenddel is szembe kíván menni. Meglátásuk szerint a kerámiaszakmában nincs nagy hagyománya az általuk képviselt együttműködésnek, miközben a 21. század kihívásai ezt kívánják meg. Úgy érzik, hatalmas előrelépés, ha képesek az alkotók egymást segíteni és inspirálni, miközben akár konkurálnak is. Mindez furcsán hangozhat, de a Criminal Craft tagjai szerint nem lehetetlen. Szemléletükbe az is beletartozik, hogy a jövőben maguk közé vegyék és segítsék a frissen végzett pályakezdeket, valamint az, hogy párbeszédet folytassanak más művészeti szakmák képviselőivel is.

A 2020-ban alakult csoport számára rendkívül fontos a munkájuk láthatósága. A 2019-es, I. Gorka Szimpózium során rendbe rakták a múzeum tárgygyűjteményét, majd a Gorka család munkásságát alkotásaikban is feldolgozták. Az idei téma a Duna lesz. Korábban két pop-up kiállítást is tartottak, az elsőt a Fekete kávézóban a Design Hét Budapest során, a másodikat karácsonykor a saját műhelyükben. Februárban a kecskeméti Ifjúsági Házban voltak láthatóak, *Ég a tűz* címmel. Ezek után a Covid-19-járvány megnehezítette nemcsak a szereplésüket, de magát a munkát is. Több programjuk elmaradt, de mindezt most remekül pótolja a FISE Galériában megrendezett

válogatás-kiállítás. A Kálmán Imre utcában a sokszínűség volt az egyetlen közös koncepció, minden tag rá különösen jellemző tárgyat állított ki. A legtöbben természetesen fatüzes kerámiát hoztak. A „bátran kezelt” használati tárgyak mellett (Furó Bernadett, Tamás Albert Béla) a műfajt kitágítva megjelentek képzőművészeti koncepciók is (Sághy Eszter, Farkas Gabriella, Kovács Máté), vagy akár filozófiai témákkal is haladnak korunk aktualitásai felé (Nagy-György Ágnes, Nagy Boglárka, Szél Róbert, Zsigó András). Külön meg kell említenünk a közös gondolkodással létrehozott kiállítás koordinálásáért felelős Farkas Gabriellát, valamint ennek a kis írásnak a megszületésében nyújtott segítségért Zsigó Andrást.

Criminal Craft című kiállítás (részlet). SZÉL Róbert: Bábéli tér No. 5 (az előtérben) | The Criminal Craft show (exhibition photo). Róbert SZÉL's Babelian space No. 5 (in the foreground) | FISE Galéria, Budapest, 2020
Fotó: Kránitz Tibor

NAGY-GYÖRGY Ágnes: Fatüzes tányérok | Ágnes NAGY-GYÖRGY: Wood-fired plates | 2019, kőcserép, fatüzes, korongozott tányérok, legnagyobb méret: Ø 27 cm
Fotó: Nagy Boglárka

Criminal Craft című kiállítás (részlet). KOVÁCS Máté: Porcelánvázák (az előtérben)
 The Criminal Craft show (exhibition photo). Máté KOVÁCS: Porcelain vases (in front) | FISE Galéria, Budapest, 2020
 Fotó: Nagy Boglárka

Criminal Craft című kiállítás (részlet). SÁGHY Eszter: Váza (az előtérben) és Fatüzes tányérfépek (a falon) | The Criminal Craft show (exhibition photo). Eszter SÁGHY: Vase (in the foreground) and Wood-fired plate pictures (on the wall) | FISE Galéria, Budapest, 2020
 Fotó: Nagy Boglárka

A Criminal Craftot elmondásuk szerint a hétköznapi racionalitás és az együtt végzett munka öröme hívta életre. Egy elképzelés, mely szerint a keramikusszakma elbírja azt, ha művelői segítő kezét nyújtanak egymásnak. Talán naiv elképzelés, de hitük szerint a jövőben ez a hozzáállás egyre nagyobb teret is nyerhet. Tudják, ez a munkájuk során elsősorban rajtuk múlik. A FISE mindenesetre támogatja törekvéseiket, hiszen az egyesület alapvető célja teret adni a fiatal iparművész tagok kezdeményezésének. Bízunk benne, a jövőben még gyakran látjuk a FISE Galériában e véleményem szerint nem is annyira „kriminális” keramikusközösség további eredményeit.

MASCHER Róbert
 formatervező iparművész, a FISE elnöke

(Criminal Craft. FISE Galéria, Budapest, 2020. július 21. – augusztus 7.)